

รายงานผลการนิเทศภายในสถานศึกษาด้วยรูปแบบ SBY's 6 Steps Model

โรงเรียนส่วนบุญโญปถัมภ์ ลำพูน

Report on the results of internal supervision by using SBY's 6 Steps Model

Suanboonyopatham Lamphun School

ทองศรี จินะ

ผู้อำนวยการโรงเรียนส่วนบุญโญปถัมภ์ ลำพูน

โรงเรียนส่วนบุญโญปถัมภ์ ลำพูน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

Tongsri1@hotmail.com

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อรายงานผลการนิเทศภายในสถานศึกษาด้วยรูปแบบ SBY's 6 Steps Model โรงเรียนส่วนบุญโญปถัมภ์ ลำพูน โดยศึกษาผลสัมฤทธิ์การดำเนินงานนิเทศภายในสถานศึกษา ด้วยรูปแบบ SBY's 6 Steps Model แบบผสมวิธีทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ จำนวนทั้งสิ้น 3 ด้าน ได้แก่ ด้านคุณภาพของผู้เรียน ด้านคุณภาพของครู และด้านคุณภาพของสถานศึกษา ประชากร ได้แก่ ครูและบุคลากรทางการศึกษา โรงเรียนส่วนบุญโญปถัมภ์ ลำพูน จำนวนทั้งสิ้น 251 คน นักเรียนจำนวนทั้งสิ้น 3,141 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบบันทึกข้อมูลผลการดำเนินงาน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ความถี่ ร้อยละ และค่าเฉลี่ยเลขคณิต

ผลการศึกษาพบว่า

1. ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านขั้นพื้นฐาน (O-NET) ภาพรวมระดับโรงเรียนเปรียบเทียบกับผลการทดสอบระดับประเทศ ปีการศึกษา 2563 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 สูงกว่าระดับประเทศ และผู้เรียนได้รับรางวัลการแข่งขันทักษะทางวิชาการและความสามารถด้านต่างๆ ระดับประเทศ ระดับภูมิภาค ระดับจังหวัด และระดับสังกัด อย่างหลากหลาย

2. ครูผู้สอนได้รับรางวัลการประกวด แข่งขันผลงานในระดับต่างๆ ได้รับทุนพัฒนาทักษะ
วิชาชีพ และผลงานการทดสอบระดับความรู้ที่จำเป็นสำหรับวิชาชีพ อย่างหลากหลาย

3. โรงเรียนสวนบุญโญปถัมภ์ ลำพูน ได้รับรางวัลการบริหารจัดการสถานศึกษาด้านต่างๆ
อย่างหลากหลาย

คำสำคัญ: การนิเทศภายในสถานศึกษา; SBY's 6 Steps Model

Abstract

This article is intended to report the results of internal supervision by using SBY's 6 Steps Model at Suanboonyopatham Lamphun School. Studying on the results of internal supervision by using SBY's 6 Steps Model that combines both quantitative and qualitative methods. Total number of 3 aspects, namely the quality of learners, the quality of teachers and the quality of educational institutions. The population includes 251 teachers and educational personnel in Suanboonyopatham Lamphun School and 3,141 students. The instruments used for data collection are the performance record form. The statistics used to analyze the data were frequency, percentage, and arithmetic mean. The results of the study were found as follows;

1. Ordinary National Education Test (O-NET), school level overview compared with the national test, results that in Academic Year 2020 the score of both in Grade 9 and Grade 12 is higher than the national level. Students also receive many awards from academic skills and abilities competition at the national, regional and provincial levels variously.

2. Teachers have received many awards from academic skills and abilities competition. They also won a professional skills developing scholarship. Additionally, they have got contented results in proficiency test.

3. Suanboonyopatham Lamphun School received various educational institutions management awards.

Keywords: Internal Supervision; SBY's 6 Steps Model

บทนำ

การจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ ต้องเกิดจากกระบวนการทำงานร่วมกันของครูผู้สอน และบุคลากรทางการศึกษา ในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ให้คำปรึกษาในการแก้ปัญหาและพัฒนาต่อยอด เพื่อให้ได้มาซึ่งสัมฤทธิ์สูงสุดในการเรียนของนักเรียน ซึ่งกระบวนการทำงานดังกล่าว เรียกว่า การนิเทศการศึกษา เจตนาเบื้องต้นในการนิเทศการศึกษา คือ การช่วยให้ครูเห็น เข้าใจถ่องแท้ ใน วัตถุประสงค์ของการศึกษา ทราบหน้าที่โดยเฉพาะของครูในโรงเรียน ทำให้ครูได้ค้นพบความต้องการ และปัญหาต่างๆ ของนักเรียน สามารถช่วยแก้ไข ป้องกันปัญหาอันจะมีแก่นักเรียน ช่วยสร้างครูให้ มีคุณลักษณะความเป็นผู้นำที่ดี การนิเทศการศึกษา จึงมีความสำคัญในการช่วยปรับปรุงทั้งด้านการ บริหาร ด้านวิชาการ ช่วยสร้างเสริมความสามัคคี การทำงานร่วมกัน รวมถึงช่วยส่งเสริมครูให้ก้าวหน้า ในวิชาการ (ไพรินทร์ เหมบุตร, 2555, หน้า 1) การนิเทศการศึกษาเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับสถานศึกษา ดังนั้น การนิเทศการศึกษาจึงเป็นภารกิจที่สำคัญประการหนึ่งของผู้บริหารสถานศึกษา โดยเฉพาะการ นิเทศการสอนของครูให้มีการพัฒนาและส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ให้บรรลุวัตถุประสงค์ นอกจากนี้ ยัง มุ่งให้เกิดความร่วมมือและประสานงานกันเป็นอย่างดีภายใต้ระบบการบริหารงานของโรงเรียนเพื่อ ควบคุมมาตรฐานโดยเฉพาะการก้าวสู่ระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา กล่าวโดยรวม ก็คือ การนิเทศการศึกษา ก็เพื่อหาแนวทางปรับปรุงพัฒนาการปฏิบัติงานของครู การทำงานเป็นทีม การสร้างเจตคติที่ดีในการทำงาน ความร่วมมือในการแก้ไขปัญหา ทั้งนี้ เพื่อมุ่งสู่การพัฒนาคุณภาพ การศึกษาโดยรวมซึ่งจะส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียนในที่สุด (สุรศักดิ์ ปาเฮ, 2545, หน้า 25-27)

โรงเรียนสวนบุญญูปถัมภ์ ลำพูน เป็นโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลำปาง ลำพูน เปิดทำการสอนตั้งแต่ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 จัดเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากลที่มุ่งเน้นการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพและได้มาตรฐานอย่างต่อเนื่อง จากการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและปัญหาจากการจัดการศึกษา พบประเด็นปัญหาสำคัญที่ควรได้รับ การปรับปรุงแก้ไข ได้แก่ สถานศึกษายังขาดรูปแบบการนิเทศภายในที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพตาม มาตรฐานของสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษายังขาดทักษะการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญอย่างแท้จริง ครูและบุคลากรทางการศึกษายังขาดทักษะในการผลิตสื่อ นวัตกรรมทาง การศึกษาที่ตอบสนองต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนยังอยู่ในเกณฑ์ ที่ไม่น่าพอใจสำหรับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) ซึ่งจากสภาพปัจจุบันและปัญหาจากการจัด

การศึกษาดังกล่าว ผู้ศึกษาจึงมีแนวความคิดที่จะนำรูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาที่เป็นกระบวนการ ขั้นตอน เหมาะสมกับมาตรฐานและบริบทของสถานศึกษา รวมถึงสอดคล้องกับความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มาแก้ไขปัญหาด้านประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรทางการศึกษา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน ซึ่งจะสามารถส่งต่อการบริหาร จัดการศึกษาตามมาตรฐานของสถานศึกษาได้

การนิเทศภายในสถานศึกษามีหลากหลายรูปแบบ จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องเลือกปรับประยุกต์ใช้ให้เหมาะสม เพราะการนิเทศภายในสถานศึกษาแต่ละรูปแบบให้ประโยชน์มากน้อยแตกต่างกัน ดังนั้น การเลือกใช้รูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาจึงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง โดยต้องมีข้อคำนึงถึงในการเลือกใช้รูปแบบตามตัวแปรต่างๆ อย่างเฉพาะเจาะจง ซึ่งจากการศึกษาเอกสารงานวิจัย และแลกเปลี่ยนแนวคิดกับผู้เชี่ยวชาญด้านการนิเทศการศึกษา ผู้ศึกษาจึงได้พัฒนารูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษา SBY's 6 Steps Model มาใช้ภายในโรงเรียนส่วนบุญโญปถัมภ์ ลำพูน โดยศึกษาจากผลสัมฤทธิ์การดำเนินงาน แบบผสมวิธีทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ จำนวนทั้งสิ้น 3 ด้าน ได้แก่ ด้านคุณภาพของผู้เรียนด้านคุณภาพของครู และด้านคุณภาพของสถานศึกษา ต่อไป

บทความนี้นำเสนอผลการนิเทศภายในสถานศึกษาด้วยรูปแบบ SBY's 6 Steps Model โรงเรียนส่วนบุญโญปถัมภ์ ลำพูน จากผลสัมฤทธิ์การดำเนินงานแบบผสมวิธีทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ จำนวนทั้งสิ้น 3 ด้าน ได้แก่ ด้านคุณภาพของผู้เรียน ด้านคุณภาพของครู และด้านคุณภาพของสถานศึกษา ซึ่งสามารถใช้เป็นแนวคิดในการแก้ไขปัญหาด้านประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรทางการศึกษา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน ที่ส่งต่อการบริหารจัดการศึกษาตามมาตรฐานของสถานศึกษาได้

วัตถุประสงค์การศึกษา

1. เพื่อศึกษาคุณภาพของผู้เรียน จากผลการนิเทศภายในสถานศึกษาด้วยรูปแบบ SBY's 6 Steps Model โรงเรียนส่วนบุญโญปถัมภ์ ลำพูน
2. เพื่อศึกษาคุณภาพของครู จากผลการนิเทศภายในสถานศึกษาด้วยรูปแบบ SBY's 6 Steps Model โรงเรียนส่วนบุญโญปถัมภ์ ลำพูน
3. เพื่อศึกษาคุณภาพของสถานศึกษา จากผลการนิเทศภายในสถานศึกษาด้วยรูปแบบ SBY's 6 Steps Model โรงเรียนส่วนบุญโญปถัมภ์ ลำพูน

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษานี้เป็นการศึกษาผลสัมฤทธิ์การดำเนินงานนิเทศภายในสถานศึกษาด้วยรูปแบบ SBY's 6 Steps Model แบบผสมวิธีทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ จำนวนทั้งสิ้น 3 ด้าน ได้แก่ ด้านคุณภาพของผู้เรียน ด้านคุณภาพของครู และด้านคุณภาพของสถานศึกษา พื้นที่ศึกษา คือ โรงเรียนสวนบุญโญบลัณฑ์ ลำพูน ตำบลในเมือง อำเภอเมืองลำพูน จังหวัดลำพูน ประชากร ได้แก่ ครู และบุคลากรทางการศึกษา โรงเรียนสวนบุญโญบลัณฑ์ ลำพูน จำนวนทั้งสิ้น 251 คน นักเรียนจำนวนทั้งสิ้น 3,141 คน โดยมีการแบ่งขั้นตอนการศึกษา ตามกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษารูปแบบ SBY's 6 Steps Model จำนวน 6 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 เตรียมความพร้อม (Preparation)

เป็นการดำเนินการนิเทศโดยมีรายละเอียด เทคนิคการจัดกิจกรรม ดังนี้

1. จัดประชุมบุคลากรในองค์กรเพื่อสร้างความตระหนัก โดยการให้ความรู้ ความเข้าใจ ที่ถูกต้องเกี่ยวกับระบบการนิเทศ เพื่อให้เห็นความสำคัญ ผลลัพธ์ที่จะเกิดจากการนิเทศ มีความเต็มใจ ให้ความร่วมมือในการดำเนินงาน
2. ดำเนินการสรุปรายงานการนิเทศในปีการศึกษาที่ผ่านมา
3. แต่งตั้งคณะกรรมการที่รับผิดชอบงานนิเทศในโรงเรียน
4. ดำเนินการวิเคราะห์บริบท สภาพการจัดกิจกรรมนิเทศในปีการศึกษาที่ผ่านมา เพื่อนำข้อมูลมาเป็นแนวทางการจัดกิจกรรมนิเทศในปีปัจจุบัน
5. วางแผนจัดเตรียมการนิเทศ จัดทำแผน กำหนดเนื้อหา ออกแบบ จัดเตรียมสื่อ เครื่องมือกำหนดกรอบการประเมิน วิธีการติดตามและการรายงานการนิเทศ
6. ประมวลผล กำหนดกระบวนการนิเทศให้เป็นระบบ

ขั้นตอนที่ 2 น้อมรับการชี้แนะและสอนงานเชิงปฏิบัติการ (Coaching and Mentoring)

เป็นการดำเนินการนิเทศโดยมีรายละเอียด เทคนิคการจัดกิจกรรม แนะนำและการเป็นที่เลี้ยงเพื่อสอนงานให้กับครูและบุคลากรทางการศึกษาได้มีความรู้ ทักษะ ความสามารถเฉพาะตัวตามเป้าหมาย โดยสามารถเลือกใช้วิธีการที่เหมาะสมจากวิธีการต่างๆ ที่วางแผนไว้เพื่อให้บรรลุผลตามที่กำหนดไว้ มีลักษณะดังนี้

1. มีลักษณะเป็นกระบวนการ ที่ประกอบด้วยวิธีการหรือเทคนิคต่างๆ ที่วางแผนไว้
อย่างดี ดำเนินการตามขั้นตอนจนกระทั่งบรรลุเป้าหมาย

2. มีเป้าหมายที่ต้องการไปให้ถึง 3 ประการ ได้แก่ การแก้ปัญหาในการทำงาน การ
พัฒนาความรู้ ทักษะหรือความสามารถในการทำงาน และการประยุกต์ใช้ทักษะหรือความรู้ในการ
ทำงาน

3. มีลักษณะปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้ชี้แนะกับผู้รับการชี้แนะ คือ เป็นกลุ่มเล็กหรือ
รายบุคคล (One-on-One Relationship and Personal Support) และใช้เวลาในการพัฒนาอย่าง
ต่อเนื่อง

4. มีหลักการพื้นฐานในการทำงาน ได้แก่ การเรียนรู้ร่วมกัน (Co-construction) การ
ให้ค้นพบวิธีการแก้ปัญหาด้วยตนเอง และการเสริมพลังอำนาจ (Empowerment)

5. เป็นกระบวนการที่เป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาวิชาชีพ
การชี้แนะและสอนงานเชิงปฏิบัติการ (Coaching and Mentoring) นอกจากนี้มีการ
ดำเนินงานตามลักษณะที่กล่าวมาแล้วข้างต้น การดำเนินการ ยังยึดหลักของการชี้แนะ ดังนี้

1. การสร้างความสัมพันธ์และความไว้วางใจ (Trust and Rapport)
2. การเสริมพลังอำนาจ (Empowerment)
3. การทำงานอย่างเป็นระบบ (Systematic Approach)
4. การพัฒนาที่ต่อเนื่อง (Ongoing Development)
5. การชี้แนะแบบมีเป้าหมายหรือจุดเน้นร่วมกัน (Focusing)
6. การชี้แนะตามบริบทโรงเรียน (Onsite Coaching)
7. การชี้แนะที่นำไปใช้ได้จริง (Work on Real Content)
8. การทบทวนและสะท้อนผลการดำเนินงาน (After Action Review and Reflection)

ขั้นตอนที่ 3 สร้างสรรค์งานกับชุมชนการเรียนรู้ (Professional Learning Community)

เป็นการดำเนินการนิเทศ โดยมีรายละเอียดเทคนิคการจัดกิจกรรม การประชุม การ
นำเสนอปัญหา การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การนำเสนอแนวทางแก้ไขในแต่ละกลุ่มสาระ หรือเป็นการ

รวมตัว ร่วมใจ ร่วมพลัง ร่วมทำ และเรียนรู้ร่วมกันของครู ผู้บริหารและนักการศึกษา บนพื้นฐาน
วัฒนธรรมความสัมพันธ์แบบกัลยาณมิตร ที่มีวิสัยทัศน์ คุณค่า เป้าหมายและภารกิจร่วมกัน โดย
ทำงานร่วมกันแบบทีม เรียนรู้ที่ครูเป็นผู้นำร่วมกันกับผู้บริหารแบบผู้ดูแลสนับสนุน ผู้การเรียนรู้และ
พัฒนาวิชาชีพเปลี่ยนแปลงคุณภาพตนเองสู่คุณภาพการจัดการเรียนรู้ที่เน้นความสำเร็จหรือ
ประสิทธิผลของผู้เรียนเป็นสำคัญและความสุขของการทำงานร่วมกันของสมาชิกในชุมชนมี
องค์ประกอบที่สำคัญ ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 วิสัยทัศน์ร่วม (Shared Vision) เป็นการมองเห็นภาพเป้าหมาย
ทิศทาง เส้นทางและสิ่งที่จะเกิดขึ้นจริง เป็นเสมือนเข็มทิศในการขับเคลื่อน PLC ที่มีทิศทางร่วมกัน
โดยมีวิสัยทัศน์เชิงอุดมการณ์ทางวิชาชีพร่วมกันคือ พัฒนาการการเรียนรู้ของผู้เรียน เป็นภาพ
ความสำเร็จที่มุ่งหวังใน การนำทางร่วมกัน เป็นการมองเริ่มจากกลุ่มผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ทำหน้าที่ให้
ผู้ร่วมงานเห็นวิสัยทัศน์นั้นร่วมกันหรือการมองเห็นจากแต่ละปัจเจกที่มีวิสัยทัศน์เห็นในสิ่งเดียวกัน

องค์ประกอบที่ 2 ทีมร่วมแรงร่วมใจ (Collaborative Teamwork) เป็นการพัฒนามา
จากกลุ่ม ที่ทำงานร่วมกันอย่างสร้างสรรค์ ลักษณะการทำงานร่วมกันแบบมีวิสัยทัศน์ คุณค่า เป้าหมาย
และพันธกิจร่วมกัน รวมกันด้วยใจ จนเกิดเจตจำนงในการทำงานร่วมกันอย่างสร้างสรรค์ เพื่อให้
บรรลุผลที่การเรียนรู้ของผู้เรียน การเรียนรู้ของทีมและการเรียนรู้ของครูบนพื้นฐานงานที่มีลักษณะ
ต้องมีการคิดร่วมกัน วางแผนร่วมกัน ความเข้าใจร่วมกัน ข้อตกลงร่วมกัน การตัดสินใจร่วมกัน แนว
ปฏิบัติร่วมกัน การประเมินผลร่วมกันและการรับผิดชอบร่วมกัน จากสถานการณ์ที่งานจริง ถือเป็น
โจทย์ร่วมให้เห็นและรู้เหตุปัจจัยกลไกในการทำงานซึ่งกันและกัน แบบละวางตัวตนให้มากที่สุด
(There's no I in team) จนเห็นและรู้ความสามารถของแต่ละคน

องค์ประกอบที่ 3 ภาวะผู้นำร่วม (Shared Leadership) ใน PLC มีผู้นำร่วม 2 ลักษณะ
สำคัญ คือ ภาวะผู้นำผู้สร้างให้เกิดการนำร่วม และภาวะผู้นำร่วมกัน ให้เป็น PLC ที่ขับเคลื่อนด้วยการ
นำร่วมกัน รายละเอียดดังนี้

1. ภาวะผู้นำผู้สร้างให้เกิดการนำร่วม เป็นผู้นำที่สามารถทำให้สมาชิกใน PLC เกิด
การเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลงทั้งตนเองและวิชาชีพ จนสมาชิกเกิดภาวะผู้นำในตนเองและเป็นผู้นำ
ร่วมขับเคลื่อน PLC ได้ โดยมีผลมาจากการเสริมพลังอำนาจจากผู้นำทั้งทางตรงและทางอ้อม
โดยเฉพาะการเป็นผู้นำที่เริ่มจากตนเองก่อน ด้วยการลงมือทำงานอย่างตระหนักรู้และใส่ใจ ให้

ความสำคัญกับผู้ร่วมงานทุกๆ คนจนเป็นแบบที่มีพลังเหนี่ยวนำให้ผู้ร่วมงานมีแรงบันดาลใจ และมีความสุขกับการทำงานด้วยกันอย่างวิสัยทัศน์ร่วม รวมถึงการนำแบบไม่นำ โดยทำหน้าที่ผู้สนับสนุนและเปิดโอกาสให้สมาชิกเติบโตด้วยการสร้างความเป็นผู้นำร่วม

2. ภาวะผู้นำร่วมกัน เป็นผู้นำร่วมกันของสมาชิก PLC ด้วยการกระจายอำนาจเพิ่มพลังอำนาจซึ่งกันและกันให้สมาชิกมีภาวะผู้นำเพิ่มขึ้นจนเกิดเป็น “ผู้นำร่วมของครู” ในการขับเคลื่อน PLC มุ่ง การพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยยึดหลักแนวทางบริหารจัดการร่วม การสนับสนุนการกระจายอำนาจ การสร้างแรงบันดาลใจของครู โดยครูเป็นผู้ลงมือกระทำหรือครูทำหน้าที่เป็น “ประธาน” เพื่อสร้างการเปลี่ยนแปลงการจัดการเรียนรู้ ซึ่งผู้นำร่วมจะเกิดขึ้นได้ดีเมื่อมีบรรยากาศส่งเสริมให้ครูสามารถแสดงออกด้วยความเต็มใจ อิสระ ปราศจากอำนาจครอบงำที่ขาดความเคารพในวิชาชีพ แต่ยึดถือปฏิบัติร่วมกันใน PLC นั่นคือ “อำนาจทางวิชาชีพ เป็นอำนาจเชิงคุณธรรมที่มีข้อปฏิบัติที่มาจากเกณฑ์และมาตรฐานที่เห็นพ้องตรงกันหรือกำหนดร่วมกันเพื่อยึดถือเป็นแนวทางร่วมกันของผู้ประกอบวิชาชีพครูทั้งหลายใน PLC

องค์ประกอบที่ 4 การเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพ (Professional learning and development) มีหัวใจสำคัญ คือ การเรียนรู้ร่วมกันอย่างมีความสุขของทีมงานเรียนรู้ เป็นบรรยากาศที่เปิดพื้นที่การเรียนรู้แบบนำตนเองของครูเพื่อการเปลี่ยนแปลงพัฒนาตนเองและวิชาชีพอย่างต่อเนื่องเป็นสำคัญ

องค์ประกอบที่ 5 ชุมชนกัลยาณมิตร (Caring community) เป็นกลุ่มคนที่อยู่ร่วมโดยมีวิถีและวัฒนธรรมการอยู่ร่วมกันในชุมชน โดยมีคุณลักษณะ คือ มุ่งเน้นความเป็นชุมชนแห่งความสุขทั้งการทำงานและการอยู่ร่วมกัน ที่มีลักษณะวัฒนธรรมแบบ “วัฒนธรรมแบบเปิดเผย” ที่ทุกคนมีเสรีภาพในการแสดง ความคิดเห็นของตน เป็นวิถีแห่งอิสรภาพและเป็นพื้นที่ให้ความรู้สึกลดถอยหรือปลดการใช้อำนาจกดดัน บนพื้นฐานความไว้วางใจเคารพซึ่งกันและกัน มีจริยธรรมแห่งความเอื้ออาทร เป็นพลังเชิงคุณธรรม คุณงามความดีที่สมาชิกร่วมกันทำงานแบบอุทิศตนเพื่อวิชาชีพ โดยมีเจตคติเชิงบวกต่อการศึกษาและผู้เรียน สอดคล้องกับที่ว่า PLC เป็นกลุ่มที่มีวิสัยทัศน์ร่วมกัน เป็นกลุ่มที่เหนียวแน่นจากภายใน ใช้ความเป็นกัลยาณมิตรเชิงวิชาการต่อกัน ทำให้ลดความโดดเดี่ยวระหว่างปฏิบัติงานสอนของครู เชื่อมโยงปฏิสัมพันธ์กันทั้งในเชิงวิชาชีพและชีวิต มีความศรัทธาร่วมอยู่ร่วมกันแบบ “สังฆะ” ถือสัลหรือหลักปฏิบัติร่วมกัน โดยยึดหลักพรหมวิหาร 4 คือ เมตตา กรุณา

มูทิตา และอุเบกขา เป็นชุมชนที่ยึดหลักวินัยเชิงบวกเชื่อมโยง การพัฒนา PLC ไปกับวิถีชีวิตตนเอง และวิถีชีวิตชุมชนอันเป็นพื้นฐานสำคัญของสังคมฐานการพึ่งพาตนเอง

องค์ประกอบที่ 6 โครงสร้างสนับสนุนชุมชน (Supportive structure) เป็นโครงสร้างที่สนับสนุนการก่อเกิดและคงอยู่ของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC ที่มีลักษณะลดความเป็นองค์กรที่ยึดวัฒนธรรม แบบราชการ หันมาใช้วัฒนธรรมแบบกัลยาณมิตรทางวิชาการแทนและเป็นวัฒนธรรมที่ส่งเสริมวิสัยทัศน์การดำเนินการที่ต่อเนื่องและมุ่งมั่นความยั่งยืน ปัจจัยเงื่อนไขสนับสนุนตามบริบทชุมชน มีโครงสร้างองค์กรแบบไม่รวมศูนย์หรือโครงสร้างการปกครองตนเองของชุมชน เพื่อลดความขัดแย้งระหว่างครูผู้ปฏิบัติงานสอน กับฝ่ายบริหารให้น้อยลง มีการบริหารจัดการและการปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่เน้นรูปแบบที่งานเป็นหลักการจัดสรรปัจจัยสนับสนุนให้เอื้อต่อการดำเนินการของ PLC

การนำกระบวนการ PLC ไปใช้ในสถานศึกษา สามารถดำเนินการได้ตามขั้นตอน ดังนี้

1. เริ่มต้นด้วยขั้นตอนง่ายๆ (Take a baby steps) โดยเริ่มต้นจากการกำหนดเป้าหมาย อภิปราย สะท้อนผล แลกเปลี่ยนกับคนอื่น ๆ เพื่อกำหนดว่าจะดำเนินการอย่างไร

2. การวางแผนด้วยความร่วมมือ (Plan Cooperatively) สมาชิกของกลุ่มกำหนดสารสนเทศที่ต้องใช้ในการดำเนินการ

3. การกำหนดความคาดหวังในระดับสูง (Set high expectations) และวิเคราะห์การสะท้อนผลสืบเสาะหาวิธีการที่จะทำให้ประสบผลสำเร็จสูงสุด

4. เริ่มต้นจากจุดเล็กๆ (Start small) เริ่มต้นจากการใช้กลุ่มเล็กๆ ก่อน แล้วค่อยปรับขยาย

5. ศึกษาและใช้ข้อมูล (Study and use the data) ตรวจสอบผลการนำไปใช้และการสะท้อนผลเพื่อนำมากำหนดว่า แผนไหนควรใช้ต่อไป แผนไหนควรปรับปรุงหรือยกเลิก

6. วางแผนเพื่อความสำเร็จ (Plan for success) เรียนรู้จากอดีต ปรับปรุง หรือปฏิเสธในสิ่งที่ไม่สำเร็จและทำต่อไป ความสำเร็จในอนาคตหรือความล้มเหลว ขึ้นอยู่กับเจตคติและพฤติกรรมของครู

7. นำสู่สาธารณะ (Go public) แผนไหนที่สำเร็จก็จะมีมีการเชิญชวนให้คนอื่นเข้ามามีส่วนร่วม ยกย่องและแลกเปลี่ยนความสำเร็จ

ขั้นตอนที่ 4 ก้าวสู่ความร่วมมือรวมพลังพัฒนา (Collaborative)

เป็นการดำเนินการนิเทศโดยมีรายละเอียด เทคนิคการจัดกิจกรรม การนิเทศแบบ
ร่วมมือกัน เน้นการทำงานเป็นกลุ่ม เพื่อระดมสมองวิเคราะห์ปัญหา กำหนดแนวทางแก้ไข ลงมือ
ปฏิบัติ นำเสนอผลการปฏิบัติ การสะท้อนความคิด การสรุปรายงาน โดยให้สมาชิกในกลุ่มทำงาน
รับผิดชอบร่วมกัน มีการยอมรับบทบาทหน้าที่ซึ่งกันและกัน สามารถแลกเปลี่ยนความรู้และ
ประสบการณ์ระหว่างสมาชิกด้วยกันได้ มีเทคนิคการดำเนินงาน ดังนี้

1. เทคนิคการวางแผนการดำเนินงาน (Planning-P) ผู้มีส่วนร่วมในการดำเนินงาน
ทุกฝ่ายจะประชุมหารือกัน ถึงปัญหาในการจัดการเรียนการสอนที่เป็นปัญหาสำคัญ เร่งด่วน ควรแก้ไข
ก่อน และหรือนโยบายในการปรับปรุง พัฒนา คุณภาพการเรียนการสอน โดยจะระดมสมองหาความ
ต้องการจำเป็น (Need Assessment) ในเรื่องที่จะต้องมีการนิเทศ รวมทั้งร่วมกันวางแผนและกำหนด
ขั้นตอนการปฏิบัติงานนิเทศซึ่งอาจจะดำเนินการในลักษณะของงานหรือโครงการนิเทศ เพื่อแก้ปัญหา
หรือพัฒนาการเรียนการสอน

2. เทคนิคการเสริมสร้างความรู้ในการปฏิบัติงาน (Informing-I) เป็นการทำความเข้าใจ
เข้าใจกระบวนการนิเทศทั้งระบบและวิธีการดำเนินงานในแต่ละขั้นของการนิเทศ เพื่อให้ผู้ดำเนินงาน
มีความรู้ความเข้าใจ มีทักษะ และมีเทคนิค ในการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ เทคนิคนี้นอกจาก
จะเป็นการช่วยให้ผู้ดำเนินงานสามารถทำงานได้อย่างมีคุณภาพแล้ว ยังเป็นการเสริมสร้างความมั่นใจ
ในการทำงาน ให้แก่ผู้ดำเนินงานอีกด้วย

3. เทคนิคการปฏิบัติงานตามแผน (Doing-D) การปฏิบัติงานตามแผนที่วางไว้อย่าง
เป็นระบบทั้งในส่วนของผู้ให้การนิเทศ ผู้รับการนิเทศ และผู้สนับสนุนการนิเทศ จะดำเนินไปตาม
ปฏิทินปฏิบัติงานที่ได้ตกลงร่วมกันโดยได้รับความช่วยเหลือและร่วมมือจากผู้นิเทศ เช่น หัวหน้ากลุ่ม
สาระ คุสสุญา รองผู้อำนวยการสถานศึกษาฝ่ายวิชาการ และผู้บริหารสถานศึกษา

4. เทคนิคการประเมินผลการปฏิบัติงาน (Evaluation-E) การประเมินผลการ
ปฏิบัติงานจะดำเนินการประเมินทั้งระบบ เพื่อให้ทราบประสิทธิภาพของการดำเนินงาน ซึ่งจะประเมิน
สิ่งต่างๆ ตามลำดับของความสำคัญ ดังนี้

4.1 ผลผลิตที่ได้จากการนิเทศ (Output) ได้แก่ ผลที่เกิดขึ้นจากการนิเทศ เช่น
ระดับความสามารถในการทำงานของผู้รับการนิเทศ การเพิ่มจำนวนของบุคลากรที่มีคุณภาพภายใน
หน่วยงานความตั้งใจในการทำงานของบุคลากร และความสัมพันธ์ระหว่างบุคลากรในหน่วยงาน เป็น

ต้น และผลที่เกิดขึ้นระหว่างการดำเนินการนิเทศ เช่น เจตคติของผู้รับการนิเทศที่มีต่องานและต่อ
ผู้ร่วมงาน ระดับความพึงพอใจ ในการทำงาน ความผูกพันของผู้รับการนิเทศที่มีต่อเป้าหมายในการ
ทำงาน ระดับของจุดมุ่งหมายที่จัดตั้งขึ้น ระดับความร่วมมือร่วมใจที่มีต่อกลุ่มทำงาน ความเชื่อมั่น
และความไว้วางใจในตนเอง เพื่อนร่วมงานผู้บังคับบัญชา และความรู้สึกของผู้รับการนิเทศที่มีต่อ
สภาพแวดล้อมในการทำงาน เป็นต้น

4.2 กระบวนการดำเนินงาน (Process) ได้แก่ ความเหมาะสมของขั้นตอนในการ
ทำงานความเหมาะสมของการจัดกิจกรรม ปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้นิเทศกับผู้รับการนิเทศ และ
บรรยากาศในการทำงาน

4.3 ปัจจัยป้อนเข้า (Input) ได้แก่ การลงทุนในด้านทรัพยากรมนุษย์ วัสดุอุปกรณ์
สื่อ การนิเทศ เครื่องอำนวยความสะดวกต่างๆ งบประมาณการเงิน รวมทั้งระยะเวลาที่ใช้ในการ
ดำเนินงานตามโครงการ

5 เทคนิคการสะท้อนความคิด (Reflection-R) มีการดำเนินงาน ดังนี้

5.1 การสะท้อนการจัดการเรียนรู้ด้วยตัวผู้สอน (Self-reflective) โดยการใช้การ
สังเกตตนเอง (Self-observation) และการประเมินตนเอง (Self – assessment) เป็นเครื่องมือ
สำคัญในการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ มุมมองจากตนเอง ช่วยให้บันทึกกิจกรรมการ
จัดการเรียนรู้ได้อย่างละเอียด และครบองค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้ เนื่องจากเป็นผู้ที่บริหาร
จัดการเรียนรู้ด้วยตนเอง

5.2 การสะท้อนจากผู้เรียน เป็นการสะท้อนการจัดการเรียนรู้ของครูโดยให้ผู้เรียน
ให้ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) การใช้แบบสอบถาม (Questionnaires) หรือการอภิปรายกลุ่ม
(Group discussions) เพื่อรวบรวมข้อมูล ซึ่งใช้เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการสะท้อนการจัดการ
เรียนรู้ ข้อมูลที่ได้จากมุมมองของผู้เรียนจะช่วยให้ครูเข้าใจปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จ หรือความ
ล้มเหลวในการจัดการเรียนรู้มากขึ้น เนื่องจากผู้เรียนเป็นกลุ่มเป้าหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการ
เรียนรู้โดยตรง

5.3 การสะท้อนจากเพื่อนครู เป็นการสะท้อนการจัดการเรียนรู้ของครูโดยเพื่อน
ครูในลักษณะของการจับคู่พัฒนา หรือการใช้กระบวนการกลุ่มเพื่ออภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็น
มีต่อการจัดการเรียนรู้ ในกรณีของการใช้กระบวนการกลุ่ม อาจจำแนกกลุ่มตามสาระการเรียนรู้ หรือ

ระดับชั้นการสะท้อนการจัดการเรียนรู้ โดยเพื่อนจะช่วยเพิ่มมุมมองและแนวคิดในการปรับปรุงและพัฒนาการจัด การเรียนรู้ ที่หลากหลายจากการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกัน

5.4 การสะท้อนมุมมองจากการศึกษาแนวคิดทฤษฎี เป็นการสะท้อนการจัดการเรียนรู้ ของครูโดยการศึกษาแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เพื่อเป็นกรอบในการตีความ สถานการณ์ที่เกิดขึ้นหรืออาจเกิดขึ้นในการจัดการเรียนรู้ซึ่งสามารถนำมาประยุกต์ ถ่ายโอน เข้ากับ การปฏิบัติของตนเองได้

6. เทคนิคการเผยแพร่ขยายผล (Diffusing-D) เป็นการเสริมสร้างขวัญและกำลังใจ แก่ผู้ปฏิบัติงาน โดยการขายความคิดให้เกิดความเชื่อถือ ศรัทธา และเชิญชวนให้คนเข้ามามีส่วนร่วม ในฐานะเพื่อร่วมอาชีพหรืออุดมการณ์ที่ละน้อยจนเกิดความพร้อมที่จะเข้าร่วมดำเนินการด้วยอย่าง เต็มตัว เมื่อดำเนินการงานได้ผลดี มีเครือข่ายแนวร่วมเพิ่มมากขึ้น ก็เกิดการปรับเปลี่ยนบทบาทเป็น ผู้นิเทศเครือข่ายผู้ปฏิบัติการรุ่นต่อไป นับว่าเป็นการให้แรงเสริมแก่ผู้ปฏิบัติงานที่เรียกว่า "การสร้าง แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์"

ขั้นตอนที่ 5 รู้คุณค่าสร้างกัลยาณมิตรที่ดี (Building good friends)

เป็นขั้นตอนการนิเทศ โดยใช้เทคนิคการจับคู่เพื่อนช่วยเพื่อน การเข้าเยี่ยมชั้นเรียน การ นิเทศออนไลน์ ซึ่งมีลักษณะพิเศษ ดังนี้

1. นำรัก สบายใจ สนทนาสนทน ชวนให้อยากปรึกษา
2. นำเคารพ ประพฤติสมควรแก่ฐานะ อ่อนน้อม เป็นที่พึง ปลอดภัย
3. นำยกย่อง/ทรงคุณค่าความรู้/ภูมิปัญญาแท้จริง หมั่นปรับปรุงตนเองอยู่เสมอ
4. รู้จักพูดให้ได้ผล รู้จักชี้แจงให้เข้าใจ รู้ว่าควรพูดอะไร อย่างไร เป็นที่ปรึกษาที่ดี
5. อดทนต่อถ้อยคำ พร้อมทั้งจะรับฟังคำปรึกษา คำถาม คำวิพากษ์วิจารณ์
6. แกล้งเรื่องเล็กน้อยได้ อธิบายเรื่องที่ยากให้ง่าย
7. ไม่แนะนำเรื่องเหลวไหล แนะนำไปทางเสื่อม
8. เข้าเยี่ยมชั้นเรียนและสังเกตการสอน จะทำให้เห็นสภาพที่เป็นจริงตลอดจนปัญหา

ต่างๆ ที่ครูประสบอยู่ เพื่อร่วมมือกับครูหาทางปรับปรุงแก้ไข ให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ ยิ่งขึ้น โดยมีแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการเยี่ยมชั้นเรียน ดังนี้

8.1 เข้าไปสังเกตการสอนของครูในชั้นเรียน ไม่ใช่ไปจับผิดฟัง ให้ครูยอมรับว่ามา
เพื่อช่วยเหลือครู

8.2 เข้าไปพร้อมกับครูผู้สอนหรือภายหลังเล็กน้อย ก่อนที่ครูจะเริ่มบทเรียน ไม่
แอบ เดินย่องเข้าไปหลังชั้นเรียนเพื่อสังเกตการสอนของครู

8.3 เข้าไปนั่งอยู่ข้างหลังห้องเรียน ซึ่งสามารถมองเห็นชั้นเรียนได้ทั่วถึง นั่งฟัง
อย่างเงียบๆ ด้วยท่าที่เต็มไปด้วยความสนใจและจดจอบซุ่ม

8.4 ไม่เข้าร่วมบทเรียนเป็นอันขาด นอกจากจะได้รับเชิญจากครูและนักเรียนให้
เข้าร่วมด้วยเท่านั้น

8.5 มีบันทึกเกี่ยวกับการสอนของครู ซึ่งจะเป็แนวทางให้คำแนะนำปรึกษาแก่ครู
ภายหลัง

8.6 ไปเยี่ยมชั้นเรียน เพื่อสังเกตการสอนมากกว่าหนึ่งครั้ง ในหนึ่งภาคเรียน เพื่อ
จะได้สังเกตดูความเจริญงอกงามของครูในด้านการสอนและผลงานการนิเทศ

9. สาธิตการสอน คือ การแสดงวิธีการเป็นตัวอย่างให้ดูเพื่อให้ครูได้เห็นตัวอย่างที่ดี
และถูกต้องเกี่ยวกับวิธีการสอนวิชาต่างๆ นอกจากนี้ยังเป็นการสร้างทัศนคติที่ดีและศรัทธาต่อผู้นิเทศ
การสอนสาธิตการสอนไม่จำเป็นว่าจะต้องทำการสาธิตเอง อาจให้ครูหรือผู้อื่นที่เชี่ยวชาญทำการสาธิตแทน
ได้ นอกจากนี้อาจใช้ภาพยนตร์ที่แสดงการสอนหรือการทดลองแทนได้เช่นกัน จุดประสงค์ของการ
สาธิตการสอนมีดังนี้

9.1 ส่งเสริมความเจริญงอกงามทางวิชาชีพแก่ครู

9.2 ช่วยแก้ปัญหาครู เป็นการช่วยสาธิตให้ดูเพื่อช่วยเหลือครูเมื่อแก้ปัญหาเอง
ไม่ได้

9.3 เป็นการผสมผสานทฤษฎีและแนวปฏิบัติทางการศึกษาเข้าด้วยกัน

9.4 ช่วยในการอบรมครูได้รับความรู้เพิ่มเติมจากบทเรียนที่ทำการสาธิตครูได้
ศึกษา

ขั้นตอนที่ 6 กำหนดวิธีการประเมิน สรุป รายงาน (Assessment Report)

เป็นขั้นตอนการจัดกิจกรรมประเมิน สรุป รายงาน เพื่อสร้างเป็นแนวทางปฏิบัติสู่ความ
เป็นเลิศ (Best Practices) โดยดำเนินการ ดังนี้

1. วิเคราะห์การดำเนินการที่ผ่านมาแล้ว ว่าเป็นอย่างไร
 2. วิเคราะห์ประเด็นปัญหาหรืออุปสรรคหลังจากการประเมินผลการนิเทศ หากพบว่ามี
มี อย่างหนึ่งอย่างใดที่ทำให้การดำเนินงานไม่ได้ผล ก็ต้องทำการปรับปรุงแก้ไข ซึ่งการปรับปรุง
แก้ไขอาจทำได้โดยการให้ความรู้ซ้ำในสิ่งที่ทำอีกครั้งหนึ่ง
 3. กรณีที่ผลงานยังไม่ถึงขั้นที่พอใจ จะต้องดำเนินการปรับปรุงการดำเนินงานทั้งหมด
 4. หากการประเมินผลพบว่า การดำเนินการประสบผลสำเร็จตามที่ได้ตั้งไว้ การ
ดำเนินการนิเทศต่อไปก็สามารถทำต่อไปได้โดยไม่ต้องให้ความรู้ในเรื่องนั้นอีก และหากบรรลุสำเร็จ
ตามจุดมุ่งหมายแล้วต้องการจะหยุด ก็สามารถสิ้นสุดกระบวนการลงได้ หากต้องการเริ่มนิเทศในสิ่ง
ใหม่ก็ต้องดำเนินการตั้งแต่ เริ่มแรกอีก
 5. จัดทำแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) เป็นการสรุปวิธีปฏิบัติ หรือขั้นตอน
การปฏิบัติ ตลอดจนความรู้และประสบการณ์ที่ได้บันทึกเป็นเอกสารและเผยแพร่ให้หน่วยงานภายใน
หรือภายนอกสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ โดยการได้มาซึ่งผลงานที่เป็นเลิศ อาจมีที่มาดังนี้
 - 5.1 Best Practice ที่เกิดจากตัวบุคคล เนื่องมาจากการในการทำงาน ทุกคนจะเกิด
การเรียนรู้ไปสูเป้าหมายของหน่วยงาน ซึ่งผู้ปฏิบัติจะเรียนรู้ Good Practice หรือ Best Practice
ความริเริ่มสร้างสรรค์ที่ดี การแก้ปัญหาที่ดี หรือเกิดจากการได้รับรู้ข้อเสนอแนะจากผู้บริหาร เพื่อน
ร่วมงาน หรือหน่วยงานอื่นๆ ซึ่งก่อให้เกิดการสร้างสรรควิธีการใหม่ๆ ขึ้น หรือวิธีการที่ดีกว่าเดิม
 - 5.2 Best Practice เกิดจากอุปสรรค ในการทำงานต่างๆ ย่อมมีอุปสรรคที่เป็นตัว
ขัดขวางไม่ให้งานเป็นไปตามเป้าหมายที่มุ่งหวังเอาไว้ เกิดความกดดันที่มาจากผู้บริหาร หรือการ
แข่งขันจากคู่แข่ง สิ่งต่างๆ เหล่านี้ จะเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดการแสวงหาแนวทาง กระบวนการในการ
แก้ปัญหา และผ่านอุปสรรคซึ่งก่อให้เกิด Best Practice ขึ้นได้เช่นกัน
 - 5.3 Best Practice ที่เกิดจากแรงบันดาลใจที่อยากจะพัฒนาหรือค้นหาวิธีการ
ใหม่ๆ เพื่อความพึงพอใจของหน่วยงานหรือของตนเอง เพื่อสร้างประสิทธิภาพที่ดีกว่าเดิม
- โดยสรุปขั้นตอนการศึกษา ตามกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษารูปแบบ SBY's 6
Steps Model จำนวน 6 ขั้นตอน มีดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 เตรียมความพร้อม (Preparation)

ขั้นตอนที่ 2 น้อมรับการชี้แนะและสอนงานเชิงปฏิบัติการ (Coaching and Mentoring)

ขั้นตอนที่ 3 สร้างสรรค์งานกับชุมชนการเรียนรู้ (Professional Learning Community)

ขั้นตอนที่ 4 ก้าวสู่ความร่วมมือรวมพลังพัฒนา (Collaborative)

ขั้นตอนที่ 5 รู้คุณค่าสร้างกัลยาณมิตรที่ดี (Building good friends)

ขั้นตอนที่ 6 กำหนดวิธีการประเมิน สรุป รายงาน (Assessment Report)

ผลการศึกษา

วัตถุประสงค์ที่ 1. ผลการศึกษาคุณภาพของผู้เรียน พบว่า ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) ภาพรวมระดับโรงเรียน เปรียบเทียบกับผลการทดสอบระดับประเทศ ปีการศึกษา 2563 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สูงกว่าระดับประเทศทุกวิชา ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 สูงกว่าระดับประเทศ 3 วิชา และผู้เรียนได้รับรางวัลการแข่งขันทักษะทางวิชาการและความสามารถ ด้านต่างๆ ระดับประเทศ ระดับภูมิภาค ระดับจังหวัด และระดับสังกัด อย่างหลากหลาย

ตารางที่ 1 ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2563 ภาพรวมระดับโรงเรียน เปรียบเทียบกับผลการทดสอบระดับประเทศ

จำแนกระดับ	คะแนนเฉลี่ย (Mean)			
	ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ	คณิตศาสตร์	วิทยาศาสตร์
ประเทศ	54.29	34.38	25.46	29.89
ส่วนบุญโญปถัมภ์ ลำพูน	56.86	35.85	25.52	30.50
เปรียบเทียบกับประเทศ	+2.57	+1.47	+0.06	+0.61

จากตารางที่ 1 ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) ระดับชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 3 ปีการศึกษา 2563 ภาพรวมระดับโรงเรียน เปรียบเทียบกับผลการทดสอบระดับประเทศ พบว่า โรงเรียนส่วนบุญโญปถัมภ์ ลำพูน มีคะแนนเฉลี่ย (Mean) สูงกว่าระดับประเทศทุกวิชา ได้แก่ ภาษาไทย (+2.57) ภาษาอังกฤษ (+1.47) วิทยาศาสตร์ (+0.61) และคณิตศาสตร์ (+0.06) ตามลำดับ

ตารางที่ 2 ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6
 ปีการศึกษา 2563 ภาพรวมระดับโรงเรียน เปรียบเทียบกับผลการทดสอบระดับประเทศ

จำแนกระดับ	คะแนนเฉลี่ย (Mean)				
	ภาษาไทย	สังคมศึกษา	ภาษาอังกฤษ	คณิตศาสตร์	วิทยาศาสตร์
ประเทศ	44.36	35.93	29.94	26.04	32.6
ส่วนบุญโญปถัมภ์ ลำพูน	46.97	36.34	28.13	25.68	33.7
เปรียบเทียบกับระดับประเทศ	+2.61	+0.41	-1.81	-0.36	+1.0

จากตารางที่ 2 ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2563 ภาพรวมระดับโรงเรียน เปรียบเทียบกับผลการทดสอบระดับประเทศ พบว่า โรงเรียนส่วนบุญโญปถัมภ์ ลำพูน มีคะแนนเฉลี่ย (Mean) สูงกว่าระดับประเทศ 3 วิชา และต่ำกว่าระดับประเทศ 2 วิชา ได้แก่ ภาษาไทย (+2.61) วิทยาศาสตร์ (+1.07) สังคมศึกษา (+0.41) คณิตศาสตร์ (-0.36) และ ภาษาอังกฤษ (-1.81) ตามลำดับ

ส่วนรางวัลการแข่งขันทักษะทางวิชาการและความสามารถด้านต่างๆ ของผู้เรียน พบว่า ผู้เรียนได้รับรางวัลการแข่งขันทักษะทางวิชาการและความสามารถด้านต่างๆ ระหว่างปี พ.ศ. 2563 - 2564 จำแนกเป็น ระดับประเทศ 6 รายการ ระดับภูมิภาค 30 รายการ ระดับจังหวัด 8 รายการ และระดับสังกัด 1 รายการ ตามลำดับ

วัตถุประสงค์ที่ 2. ผลการศึกษาคุณภาพของครู พบว่า ครูผู้สอนได้รับรางวัลการประกวดแข่งขันผลงานในระดับต่างๆ ได้รับทุนพัฒนาทักษะวิชาชีพ และผลงานการทดสอบระดับความรู้ที่จำเป็นสำหรับวิชาชีพ อย่างหลากหลาย พบว่า ครูผู้สอนได้รับรางวัลการประกวด แข่งขันผลงานในระดับต่างๆ ระหว่างปี พ.ศ. 2563 - 2564 โดยได้รับทุนพัฒนาทักษะวิชาชีพ และผลงานการทดสอบระดับความรู้ที่จำเป็นสำหรับวิชาชีพ จำนวน 8 รายการ ได้แก่ รางวัลสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอเจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนาครั้งที่ 4 ปี 2564

“ครูยิ่งคุณ 1”, ได้รับทุนสำหรับการพัฒนาทักษะภาษาฝรั่งเศสของครูในยุคดิจิทัล ระหว่างวันที่ 5 เมษายน ถึง 5 กรกฎาคม 2564 ระยะเวลา 3 เดือน, ผ่านการอบรมเป็นผู้สอบประเมินวิทยฐานะความรู้ทางด้านภาษาฝรั่งเศสของนักเรียน ในระดับ A1- A2 หรือ Diplômé d'Etudes en Langue Française (DEL F) เป็นระยะเวลา 5 ปี ตั้งแต่ปี 2564-2568, ได้รับทุน “ครูรุ่นใหม่กับการสอนภาษาฝรั่งเศสสู่มาตรฐานยุโรป” ครั้งที่ 3 ในรูปแบบออนไลน์ ประจำปี

2563 ระหว่างวันที่ 25 พฤษภาคม ถึง 19 มิถุนายน 2563, รางวัลรองชนะเลิศ อันดับ 1 การประกวด คำขวัญ กีฬาเยาวชนแห่งชาติ นครเชียงใหม่เกมส์ ครั้งที่ 38, รางวัลชนะเลิศการประกวด Best Practice นวัตกรรมจัดการเรียนการสอนภาษาไทย, รางวัล ครูผู้สอนภาษาไทยดีเด่น และ The Master Teacher ปลายน้ำ ผู้ถ่ายทอดกลวิธีการสอนในรูปแบบ Active Learning โครงการพัฒนา นวัตกรรมเพื่อยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาด้วยรูปแบบ Active Learning สำหรับครูและ บุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามลำดับ

วัตถุประสงค์ที่ 3. ผลการศึกษาคุณภาพของสถานศึกษา พบว่า โรงเรียนสวนบุญญูปถัมภ์ ลำพูน ได้รับรางวัลการบริหารจัดการสถานศึกษาด้านต่างๆ อย่างหลากหลาย พบว่า โรงเรียนสวนบุญญูปถัมภ์ ลำพูน ได้รับรางวัล การบริหารจัดการสถานศึกษาด้านต่างๆ ระหว่างปี พ.ศ.2563 - 2564 จำนวน 6 รายการ ได้แก่ ได้รับการคัดเลือกเป็นตัวแทนระดับจังหวัด ในโครงการคัดเลือกนักเรียนและ สถานศึกษาเพื่อรับรางวัลพระราชทาน ประจำปีการศึกษา 2563 ประเภทสถานศึกษาระดับ มัธยมศึกษาขนาดใหญ่, รางวัลระดับประเทศ โรงเรียนคาร์บอนต่ำ (ลดการใช้พลังงานไฟฟ้าที่โรงเรียน) ระดับมัธยมศึกษา ประเภทจำนวนนักเรียน 2,500 คน ขึ้นไป สามารถลดก๊าซเรือนกระจกได้ 25,903.75 kgCO₂e ประจำปี 2563, รางวัล ห้องสมุดขนาดใหญ่ ระดับดีเด่น, รางวัลรองชนะเลิศ อันดับ 2 ขับเคลื่อนพันธกิจศูนย์ครอบครัวพอเพียง “ด้านสังคม” ระดับภาคเหนือ, รางวัลรองชนะเลิศ อันดับ 3 ขับเคลื่อนพันธกิจศูนย์ครอบครัวพอเพียง “ด้านประชาธิปไตย” ระดับภาคเหนือ และรางวัล IQA ระดับยอดเยี่ยม ตามลำดับ

อภิปรายผลการศึกษา

ผลการศึกษาวัตถุประสงค์ที่ 1. พบว่า ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) ภาพรวมระดับโรงเรียน เปรียบเทียบกับผลการทดสอบระดับประเทศ ปีการศึกษา 2563 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สูงกว่าระดับประเทศทุกวิชา ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 สูงกว่า ระดับประเทศ 3 วิชา และผู้เรียนได้รับรางวัลการแข่งขันทักษะทางวิชาการและความสามารถด้าน ต่างๆ ระดับประเทศ ระดับภูมิภาค ระดับจังหวัด และระดับสังกัด อย่างหลากหลาย

ผลการศึกษาวัตถุประสงค์ที่ 2. พบว่า ครูผู้สอนได้รับรางวัลการประกวด แข่งขันผลงานใน ระดับต่างๆ ได้รับทุนพัฒนาทักษะวิชาชีพ และผลงานการทดสอบระดับความรู้ที่จำเป็นสำหรับวิชาชีพ อย่างหลากหลาย

ผลการศึกษาวัตถุประสงค์ที่ 3. พบว่า โรงเรียนส่วนบุญโญปถัมภ์ ลำพูน ได้รับรางวัลการบริหารจัดการสถานศึกษาด้านต่างๆ อย่างหลากหลาย

ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารได้นำรูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษา SBY's 6 Steps Model ที่เป็นกระบวนการ ขั้นตอน โดยผ่านการศึกษาเอกสาร งานวิจัย และแลกเปลี่ยนแนวคิดกับผู้เชี่ยวชาญด้าน การนิเทศการศึกษาอย่างดีแล้ว มาใช้อย่างเหมาะสมกับมาตรฐานและบริบทของโรงเรียนส่วนบุญโญปถัมภ์ ลำพูน ซึ่งมีกระบวนการดำเนินงานถึง 6 ขั้นตอนต่อเนื่องกัน ได้แก่ ขั้นตอน ที่ 1 เตรียมความพร้อม (Preparation) ขั้นตอนที่ 2 น้อมรับการชี้แนะและสอนงานเชิงปฏิบัติการ (Coaching and Mentoring) ขั้นตอนที่ 3 สร้างสรรค์งานกับชุมชนการเรียนรู้ (Professional Learning Community) ขั้นตอนที่ 4 ก้าวสู่ความร่วมมือรวมพลังพัฒนา (Collaborative) ขั้นตอนที่ 5 รู้คุณค่าสร้างกัลยาณมิตรที่ดี (Building good friends) และขั้นตอนที่ 6 กำหนดวิธีการประเมินสรุป รายงาน (Assessment Report) โดยทุกขั้นตอนเป็นไปตามหลักการและทฤษฎีด้านการนิเทศ การศึกษาอย่างแท้จริง รวมทั้งมีความสอดคล้องกับวงจรคุณภาพเดมมิง PDCA (Deming Cycle) จึง ทำให้สามารถแก้ไขปัญหา รวมถึงการพัฒนาด้านประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรทางการศึกษา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนได้อย่างตรงจุด และสามารถส่งผลต่อการบริหารจัดการ การศึกษาตามมาตรฐานของสถานศึกษาได้เป็นอย่างดี

องค์ความรู้ใหม่จากการศึกษา

จากการศึกษาทำให้เกิดองค์ความรู้ ซึ่งเป็นกระบวนการพัฒนารูปแบบการนิเทศภายใน
สถานศึกษา ที่มีประสิทธิภาพ เป็นไปตามหลักการและทฤษฎีด้านการนิเทศการศึกษาอย่างแท้จริง มี
ความต่อเนื่องสอดคล้องกับวงจรคุณภาพทางด้านการบริหารการศึกษา ด้วยรูปแบบ SBY's 6 Steps
Model ดังแผนภาพต่อไปนี้

กระบวนการนิเทศ 6 ขั้นตอน รูปแบบ SBY's 6 Steps Model

ภาพที่ 1 กระบวนการนิเทศ 6 ขั้นตอน รูปแบบ SBY's 6 Steps Model

สรุป

รายงานผลการนิเทศภายในสถานศึกษาด้วยรูปแบบ SBY's 6 Steps Model โรงเรียนส่วนบุญ โยปลัมภ์ ลำพูน เป็นการศึกษาผลสัมฤทธิ์จากการดำเนินงานนิเทศภายในสถานศึกษาด้วยรูปแบบ SBY's 6 Steps Model แบบผสมวิธีทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ จำนวนทั้งสิ้น 3 ด้าน ได้แก่ ด้านคุณภาพของผู้เรียน ด้านคุณภาพของครู และด้านคุณภาพของสถานศึกษา ประชากร ได้แก่ ครูและบุคลากรทางการศึกษา โรงเรียนส่วนบุญโยปลัมภ์ ลำพูน จำนวนทั้งสิ้น 251 คน นักเรียนจำนวนทั้งสิ้น 3,141 คน เครื่องมือที่ใช้ ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบบันทึกข้อมูลผลการดำเนินงาน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ และค่าเฉลี่ยเลขคณิต ผลการศึกษพบว่า

1. ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) ภาพรวมระดับโรงเรียน เปรียบเทียบกับผลการทดสอบระดับประเทศ ปีการศึกษา 2563 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สูงกว่าระดับประเทศทุกวิชา ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 สูงกว่าระดับประเทศ 3 วิชา และผู้เรียนได้รับรางวัลการแข่งขันทักษะทางวิชาการและความสามารถด้านต่างๆ ระดับประเทศ ระดับภูมิภาค ระดับจังหวัด และระดับสังกัด อย่างหลากหลาย

2. ครูผู้สอนได้รับรางวัลการประกวด แข่งขันผลงานในระดับต่างๆ ระหว่างปี พ.ศ.2563 - 2564 โดยได้รับทุนพัฒนาทักษะวิชาชีพ และผลงานการทดสอบระดับความรู้ที่จำเป็นสำหรับวิชาชีพ จำนวน 8 รายการ

3. โรงเรียนส่วนบุญโยปลัมภ์ ลำพูน ได้รับรางวัลการบริหารจัดการสถานศึกษาด้านต่างๆ ระหว่างปี พ.ศ.2563 - 2564 จำนวน 6 รายการ

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษา ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการศึกษาไปใช้ประโยชน์

วัตถุประสงค์ที่ 1. พบว่า ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) ภาพรวมระดับโรงเรียน เปรียบเทียบกับผลการทดสอบระดับประเทศ ปีการศึกษา 2563 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สูงกว่าระดับประเทศทุกวิชา ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 สูงกว่าระดับประเทศ 3 วิชา และผู้เรียนได้รับรางวัลการแข่งขันทักษะทางวิชาการและความสามารถด้าน

ต่างๆ ระดับประเทศ ระดับภูมิภาค ระดับจังหวัด และระดับสังกัด อย่างหลากหลาย ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรดำเนินการ ดังนี้

1) นำรูปแบบ SBY's 6 Steps Model ไปใช้ในการส่งเสริมและสนับสนุนการจัดกิจกรรมทั้งในและนอกห้องเรียน ที่เอื้อต่อการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คุณธรรม จริยธรรม จิตอาสา คุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรฐานสมรรถนะและทักษะของผู้เรียน ในศตวรรษที่ 21 โดยน้อมนำพระบรมราโชบายด้านการศึกษาของพระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัวและหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ร่วมขับเคลื่อนการจัดการศึกษา รวมถึงปลูกฝังการแสดงออกถึงความรักในสถาบันหลักของชาติยึดมั่น การปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขอย่างต่อเนื่อง

2) นำรูปแบบ SBY's 6 Steps Model ไปใช้ในการไปพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครู โดยสนับสนุน ส่งเสริมให้ครูผู้สอน มีความสามารถในการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรด้วย Active Learning ที่หลากหลาย สนับสนุนส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เกี่ยวกับการใช้ Google Classroom ให้ครูผู้สอนสามารถใช้ Google Classroom ในการเรียนการสอน Online ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์ที่ 2. พบว่า ครูผู้สอนได้รับรางวัลการประกวด แข่งขันผลงานในระดับต่างๆ ได้รับทุนพัฒนาทักษะวิชาชีพ และผลงานการทดสอบระดับความรู้ที่จำเป็นสำหรับวิชาชีพ อย่างหลากหลาย ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรดำเนินการ ดังนี้

1. นำรูปแบบ SBY's 6 Steps Model ไปใช้เป็นข้อมูลย้อนกลับในการนิเทศภายในสถานศึกษาอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ เพื่อปรับปรุงการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพของครูและบุคลากรทางการศึกษาให้ดียิ่งขึ้น

2. นำรูปแบบ SBY's 6 Steps Model ไปใช้เป็นแนวทางในการสร้างขวัญ กำลังใจ และความมั่นใจให้แก่ครูและบุคลากรทางการศึกษา

วัตถุประสงค์ที่ 3. พบว่า โรงเรียนส่วนบุญโญปถัมภ์ ลำพูน ได้รับรางวัลการบริหารจัดการสถานศึกษาด้านต่างๆ อย่างหลากหลาย ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรดำเนินการ ดังนี้

1. นำรูปแบบ SBY's 6 Steps Model ไปใช้ในการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหาร ซึ่งเป็นบุคคลสำคัญในการนิเทศ กำกับติดตามงาน โดยนำไปพัฒนาให้เป็นผู้รอบรู้ในประเด็นของการ

นิเทศ ให้มีความสามารถในการพัฒนานตนเองให้เป็นที่ยอมรับและศรัทธาของทีมงานนิเทศและผู้บริหาร
นิเทศภายในโรงเรียน

2. นำรูปแบบ SBY's 6 Steps Model ไปใช้ในการพัฒนาบรรยากาศในการ
ดำเนินงานในระบบนิเทศภายใน โดยการสร้างบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมให้เป็นไปในเชิงบวก เป็น
บรรยากาศที่ผ่อนคลาย ใช้สุนทรียภาษาเชิญชวนให้ผู้เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการนิเทศ
สร้างบรรยากาศที่ดีในการประชุมชี้แจง การปรับปรุงงาน การใช้เครื่องมือในการนิเทศ ตามแนวทาง
ของการนิเทศแบบกัลยาณมิตร

3. นำรูปแบบ SBY's 6 Steps Model ไปใช้ในการพิจารณาวางแผนงาน โครงการ
ของโรงเรียนในปีถัดไป

2. ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

การศึกษานี้ได้ข้อค้นพบรูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพ เป็นไป
ตามหลักการและทฤษฎีด้านการนิเทศการศึกษาอย่างแท้จริง รวมทั้งมีความสอดคล้องกับวงจร
คุณภาพเต็มมิ่ง PDCA (Deming Cycle) ซึ่งทำให้สามารถแก้ไขปัญหา รวมถึงสามารถพัฒนาด้าน
ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรทางการศึกษา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนได้
อย่างตรงจุด และสามารถส่งผลต่อ การบริหารจัดการศึกษาตามมาตรฐานของสถานศึกษาได้เป็น
อย่างดี คือ รูปแบบ SBY's 6 Steps Model สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับการดำเนินงานแก้ปัญหา
และพัฒนางานได้ในองค์กรต่างๆ อย่างหลากหลาย โดยควรให้ความสำคัญกับรายละเอียดขั้นตอนการ
ดำเนินงาน ความสม่ำเสมอ และความต่อเนื่องในการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ สำหรับประเด็นใน
การศึกษาครั้งต่อไป ควรศึกษาในประเด็นเกี่ยวกับการยกระดับรูปแบบ การนิเทศภายในองค์กรให้มี
ความเป็นสากล สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้กับทุกระบบงานขององค์กร เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพ
ประสิทธิผลขององค์กร อย่างเป็นระบบและรูปแบบ (Pattern) เดียวกัน

References

- ครุรักษ์ ภิรมย์รักษ์. (2538). *การนิเทศการสอน*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์โอเลี่ยนสโตร์.
- ชูชัย สมิตีไกร. (2551). *การฝึกอบรมบุคลากรในองค์กร*. (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพมหานคร: โรง
พิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2546). *การนิเทศการสอน*. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.
- 19-20 มีนาคม พ.ศ. 2565 ณ หอประชุมสมเด็จพระมหาธีรราชวิทยาลัยสงฆ์ลำพูน มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

- ไพรินทร์ เหมบุตร. (2555). กลยุทธ์การนิเทศเพื่อพัฒนาครูมืออาชีพในเครือข่ายนิเทศที่ 18.ปริญญา
นิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วัชรรา เล่าเรียนดี. (2550). *การนิเทศการสอน*. นครปฐม: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ศูนย์พัฒนาการนิเทศและเร่งรัดคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2556). *แนวทางการนิเทศเต็มพิกัด*.
กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- ศูนย์ศึกษาการพัฒนาครู คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม. (2554). *เอกสาร
ประกอบการพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาก่อนให้มีและเลื่อนเป็นวิทย
ฐานะ ตำแหน่งศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ หน่วยที่ 1: เทคนิคการพัฒนากการนิเทศ
การศึกษา*. กรุงเทพมหานคร: เอกสารอัดสำเนา.
- สังัด อุทรานันท์. (2530). *การนิเทศการศึกษา*. กรุงเทพมหานคร: มิตรสยาม.
- สมคิด บางโม. (2553). *องค์การและการจัดการ*. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพมหานคร: วิทย์พัฒน์.
- สุมน อมรวิวัฒน์. (2547). *กัลยาณมิตรนิเทศ*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: อีรพงษ์การพิมพ์.
- สุรศักดิ์ ปาเฮ. (2545). การนิเทศภายในหัวใจของการปฏิรูปการเรียนรู้ในโรงเรียน. *วารสารวิชาการ*.
5(8).
- หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา. (2543). *แนวทางการนิเทศโรงเรียนตามรูปแบบการนิเทศ
เพื่อให้โรงเรียนพัฒนาตนเอง*. กรุงเทพมหานคร: การศาสนา.
- อนงค์ รอดแสน. (2555). *การพัฒนานวัตกรรมการนิเทศแนวใหม่*. เอกสารประกอบการบรรยาย.
วันที่ 20 กรกฎาคม 2555. โรงแรมทรัพย์ไพลล์ รีสอร์ท จังหวัดพิษณุโลก.